

עין משפט
נר מצוה

פז:

השוכר את הפועלים פרק שביעי כבא מציעא

מסורת הש"ס

6) וקדוהו פ: סא. ושינוי,
7) נכסות לה... 8) וביק קוב.
9) נכסות י: 10) ד נכסות לה:
11) נכסות פ: 12) וקדוהו פ:
13) ופ' מוס' נכסות י: 14)
15) וקדוהו פ: 16) וקדוהו פ:
17) וקדוהו פ: 18) וקדוהו פ:
19) וקדוהו פ: 20) וקדוהו פ:

מאחר כגון המנכס ככללים: **מאחר**
ובדבר כגון המנכסו. **מלאכסו**. כגון
המנכסו עגוליו דמתנתין ס: **ובדבר**
כגון המנכסו בהמתיו והמנכסו: **גמ' מנא**
כגון המנכסו: **כי סכא ואכלת ענינים**.
לקמן דריש ליה בפועל וסיפיה דקרא
ואל כליך לא תמן משמע אלף לכליו
של בעל הבית תמן אלמא נשעת
גמר מלאכת חיובין קאי: **כי סכא**
בקמס רעך. וגו' ומרמז לא מניף
אלמא נשעת מרמז קאי: **אסיא**
קמס קמס. והמקשה אומר גזירה
שהו זו כדי להקשות ולומר אימא דלא
אישתעי קרא אלף בחייבת בחלה
כגון קמס מין דגן אלף בקמת קטנית
לא: **מהלל מרמז בקמס**. הוא עומר
הקרב נפסק שהוא נא מן השעורין
שחייבין בחלה: **לד מוכח**. יין
לנפסין וסולת למנחות: **ואסי נמי**
זיס. צהאי דינא דלית בה לד מנכס
והוא שמן למנחות אבל שאר מיני
חילנות חרשים לא: **וזיס כמה הוד**
אסי. בתמיה. ובי מדרשא בעי
למילפיה הא ככלל כרס הוא: **כשעת**
חרמט. שהוא גמר מלאכה: **מאל**
כליך. דמפרש לה לעיל ולקמן
קדריש לה הכי: **סינא דבר חרמט**
הוא. כגון קטנית: **דלאו בר חרמט**:

תורה אור השלם

- 1 כי תבא בברך רעך
ואכלת ענינים כנפשך
שבועך ואל בליך לא
תתן: דברים כג כה
- 2 כי תבא בקמת רעך
וקטפת מלילת בייך על
ודרמט לא תתן על
קמת רעך: דברים כג כה
- 3 שבועה שבעת חספך
לך מזהו חרמט בקמה
ההל לספר שבעה
שבועות: דברים טו ט
- 4 ויבצר אש כלפדיים
וישלה בקמת פלשותים
ויבצר מנדרש ועד קמה
ועד קרס ית: שופטים טו ה

מוסף רש"י

ואל כליך לא תתן. מכלן
שלא נכרה עורה אלף כשעת
הגזירה בשעת שאתה
נותן לבלוי של בעל
הבית. אלף אם שכרו לעבוד
ולקמס ליה אכל (דברים
כג כה). אין הטבל
מתחייב במעשר. מן
המורה. אלף חילת קמס
אסור לטבל מדרבנן וברכות
(לה):

כגון המוסק צמיים והגודר בתמרים:
בעלי קמה. העומדים בקומה
בארץ והכל ככלל: **והא אמרס קמה**
דמייביצא בחלה הוא. כלומר והא
כבר אורבינא דליכא למיך גביש
דקמה נת חלה קאי: **סיני מילי**.
דליכא למיפיק הויה פרכא: **מקמי**
דדרשינן חרמט. לרבות קטניות:
השפא. דדרשינן חרמט ליתא לגיש
ואימרינן קמה לרבות כל בעלי
קמה: **כרס רעך**. ואל כליך לא תמן
אלף כרס כומי תמן: **סינא וכו'**.
פלוגמא כגנחול ומאכליו (ב"ק דף ק"ג):
ולא של פקדש. אסור לאכול: **ולא**
מוץ. היין חורק החלצנים: **ולא**
ענינים ודבר אחר. לטבול ענינים
כמלך למתקן שאלכ הרבה: **כנפשך**.
כאלו הן שלך: **מס נפשך אוכל**
ופטור. מן המעשר דהא לא נגמרה
מלאכתו למעשר דתן (מעשרות פ"א
מ"ו) יין משיד לבור: **אף פועל**
אוכל ופטור. ולא אמרינן הוהיל
דכאגריה אכיל על כרמו של בעל
הבית הוה ליה כמקח ומקח קובעת
למעשר אף דבר שלא נגמרה מלאכתו
כיון דזכייה אחשייה: **אין הטבל**
מסחיב. אפילו מירחו בכרי נשדה:
פני

בכרם כותי הניחא למ"ד יגזול כותי אסור היינו דאיצטרך קרא למישרי פועל
אלא למ"ד גול כותי מותר השתא גזילה מותר פועל מיבעיא מוקים לה
בכרם רעך יולא של הקדש ואכלת יולא מוצין ענבים יולא ענבים ודבר אחר
כנפשך כנפש של בעל הבית כך נפשו של פועל מה נפשך אוכל יופטור אף
נפשו של פועל אוכל יופטור שבעך יולא אכילה גסה ואל כליך לא תתן
בשעה שאתה נותן לכליו של בעל הבית אתה אוכל ובשעה שאי אתה נותן
לכליו של בעה"ב אי אתה אוכל יאמר רבי ינאי אין הטבל מתחייב במעשר
עד

וככלל חילת אבל השפא דכתיב שבעך ולא חילת גסה אימא ואכלת למדרש מיניה ולא מוץ:
עד

לא כשעה שאין גמר מלאכה ובתלוש מן הקרקע
מאחר שנגמרה מלאכתו ובדבר שאין גידולו
מן הארץ: **גמ' מנא** הני מילי דכתיב יכי
תבא בכרם רעך ואכלת אישכחן כרם כל
מילי מנא לן גמרינן מכרם מה כרם מיוחד
דבר שגידולו קרקע ובשעת גמר מלאכה
פועל אוכל בו אף כל דבר שגידולו קרקע
בשעת גמר מלאכה פועל אוכל בו מה לכרם
שכן חייב בעוללות גמרינן מקמה קמה גופה
מנא לן דכתיב יכי תבא בקמת רעך וקמפת
מלילות בייך מה לקמה שכן חייבת בחלה
וממאי דהאי קמה קמה דמתחייבת בחלה היא
דלמא כל קמה קאמר רחמנא אתיא קמה
קמה כתיב הכא כי תבא בקמת רעך וכתיב
התם במהלל חרמש בקמה מה התם קמה
דמייביא בחלה אף הכא נמי קמה
דמייביא בחלה איכא למיפרך מה לקמה
שכן חייבת בחלה כרם יוכיח מה לכרם שכן
חייב בעוללות קמה תוכיה ויחזור הדין לא
ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שכן דבר
שגידולו קרקע ובשעת גמר מלאכה פועל
אוכל בו אף כל דבר שגידולו קרקע בשעת
גמר מלאכה פועל אוכל בו מה להצד השוה
שבהן שכן יש בהן צד מובהק ואתא נמי זית
דאית ביה צד מובהק וזית כמה הצד אתי הוא
גופיה כרם איקרי דכתיב יויבער מגדריש ועד
קמה ועד כרם זית יאמר רב פפא כרם זית
אקרי כרם סתמא לא אקרי מכל מקום קשיא
אלא אמר שמואל אמר קרא וחרמש לרבות
כל בעלי חרמש והאי חרמש מוביעי ליה
בשעת חרמש אוכל שלא בשעת חרמש
לא תיכול ההוא ימואל כליך לא תתן נפקא
תינה דבר חרמש דלאו בר חרמש מנא לן
אלא אמר ר' יצחק אמר קרא קמה לרבות כל
בעלי קמה והא אמרת קמה קמה דמייביא
בחלה הני מילי מקמי דניתי חרמש השתא
דאתי חרמש איתרבי ליה כל דבר חרמש
ואף על גב דלא מייביא בחלה קמה למה לי
לרבות כל בעלי קמה והשתא דנפקא לן
מחרמש ומקמה כי תבא בכרם רעך למה לי
אמר רבא להלכותיו כדתינא כי תבא נאמר
כאן ביאה ונאמר להלן ללא תבא עליו
השמש מה להלן בפועל הכתוב מדבר אף
כאן בפועל הכתוב מדבר בכרם רעך ולא

אימא דבר חרמש אבוי דלאו בר חרמש. כגון חילנות
תיכול ואם תאמר ואמאי לא יליף מחרמש והא ליכא
שום פירכא יי"ל דלתיב לא ילפינן מחרמש משום דהוה שני כמותים
הבאים כאחד דלמאי אצטרך קרא
לינף מחרמש אלף דהאי שני כמותים
הבאים כאחד נינהו ואין מלמדין
וכי דריש מקמה כל בעלי קמה על
כרחן אצטרך כרס להלכותיו
דקאמרינן בסמוך: **אמר רבא**
דהלכותיו דתינא בו. תימה דמכל
מקום למה נכתב כרס דהוה ליה
למכתב כי תבא בשל רעך דהא קמה
קמה דכתיב ב' פעמים דרשינן
מרויחוהו מד לרבות כל בעלי קמה
ומד לחדש בתלוש והיינו משום דלא
הוה ליה למכתב בקמת רעך אלף
בשל רעך ושמה אצטרך ליה
לשום דרשא:

אלא צ"ד נ"ל כותי מותר בו.
פי' כגונטרס דפלוגמיהו
כגנחול ומאכלי (ב"ק דף ק"ג). וקשיא
דהתם אפילו מאן דשרי לא שרי אלף
הפקעת הולתחו אלף גזילה ממש
מזו כולי עלמא דאסור אלף אוריבי
דפלוגמיהו לקמן כגמקבל (דף ק"א):
ושם דליכא דשרי גזילתו ממש וז"ת
למאן דאמר גול כומי מותר מאי
עביד ליה לקרא דחרמט עם קוניה
דדרשינן כגנחול כרס (ב"ק דף ק"ג):
ידקדק עם קוניה שלא יגלוש עליו
ולא יבא עליו בעקפיו ודרש מהתם
דגול כומי אסור וליכא למימר דס"ל
דקרא חייבי כשידס תקיפה על
עלמס דלס כן היכי קאמר קרא
דלא יבזבל אף יאז יבזבל והלא הויה
לא יימחו ללאה ויש לומר דהיכא
דליכא חילול השם מודה דאסור
שהכומי נטח עליו ונתן לו כל שכרו
והוה חילול השם אם היה יולא כחוקה
קודם היובל:

רעך וילא ש"ה הקדש דס"ד כי
היכי דשרי רחמנא אסור
גול שאוכל משל חבירו הכי נמי הוה
אמינא דשרי בשל הקדש תימה דמינא
נפ' ולד טהאט (מעילה דף יג.) הפועלים
לא יאכלו גרוגרות הקדש וכן פרה
לא תאכל כרשיני הקדש ומסיק לה
נגמרא מדכתיב לא תחוסס שור
דדשו דישו שרן ולא דישו של הקדש
ואף אפועלים יליף ליה דה"ג לענין
גמר מלאכה דמעשר לא גמרינן
כפועל אלף מדיש וא"כ רעך למה לי
למעוטי הקדש ועוד למאי אצטרך
רעך ג' פעמים מד כרס ושנים
נקמה דחד למעוטי הקדש וחד
דריש ליה לקמן (דף פ"ה) לשור
נמחוכר ושלישי למאי אמא ולמאן
דדריש לשור כמחוכר מקרא אחרינא
גם השני אימא ושמה לשום דרשא
אצטרך ליה:

שבועך וילא אכילה גסה. אי
לאו דכתיב שבעך הוה
ממענינן מואכלת אכילה גסה
ידאכילה גסה לא שמה אכילה ולא
הוה דרשינן ואכלת ולא מוץ דשמייה

יג א מ"י פ"ב מהלכות
שפירות הל' א פ"ג
טעון לא טעיפיה ח"מ כ"י
של טעיפיה:
יד ב מ"י פ"ב מהלכות
גזילה ופניה הל' ב
מהל' גזילה ופניה הל' ב
פ"ג טעון פ"ג טעון ח"מ
ח"מ כ"י שמה טעיפיה ג' י"ב
של טעיפיה:
טו ג מ"י פ"ב מהלכות
השפירות הל' א ופ"ג
מהלכות שפירות הל' א:
טז ד מ"י פ"ב מהלכות
שפירות הל' א ופ"ג
טעון לא טעיפיה ח"מ כ"י
של טעיפיה:
יז ה מ"י פ"ב מהלכות
שפירות הל' א ופ"ג
טעון לא טעיפיה ח"מ כ"י
של טעיפיה:
יח ו מ"י פ"ב מהלכות
שפירות הל' א ופ"ג
טעון לא טעיפיה ח"מ כ"י
של טעיפיה:
יט ט מ"י פ"ב מהלכות
שפירות הל' א ופ"ג
טעון לא טעיפיה ח"מ כ"י
של טעיפיה:
כא ט מ"י פ"ב מהלכות
שפירות הל' א ופ"ג
טעון לא טעיפיה ח"מ כ"י
של טעיפיה:
כב ט מ"י פ"ב מהלכות
שפירות הל' א ופ"ג
טעון לא טעיפיה ח"מ כ"י
של טעיפיה:
כג ט מ"י פ"ב מהלכות
שפירות הל' א ופ"ג
טעון לא טעיפיה ח"מ כ"י
של טעיפיה:
כד ט מ"י פ"ב מהלכות
שפירות הל' א ופ"ג
טעון לא טעיפיה ח"מ כ"י
של טעיפיה:
כה ט מ"י פ"ב מהלכות
שפירות הל' א ופ"ג
טעון לא טעיפיה ח"מ כ"י
של טעיפיה:
כז ט מ"י פ"ב מהלכות
שפירות הל' א ופ"ג
טעון לא טעיפיה ח"מ כ"י
של טעיפיה:
כח ט מ"י פ"ב מהלכות
שפירות הל' א ופ"ג
טעון לא טעיפיה ח"מ כ"י
של טעיפיה:
כט ט מ"י פ"ב מהלכות
שפירות הל' א ופ"ג
טעון לא טעיפיה ח"מ כ"י
של טעיפיה:
ל